

Nej, jorden går næppe under, men vi undergraver vores økosystemer

Gjerris, Mickey

Published in:
Kristeligt Dagblad

Publication date:
2020

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Gjerris, M. (2020). Nej, jorden går næppe under, men vi undergraver vores økosystemer. *Kristeligt Dagblad*, 10.

Udgivet af A/S Kristeligt Dagblad Grundlagt 1896
Ansvarshavende chefredaktør og adm. direktør: Erik Bjerager
Redaktionschef: Jeppe Duva Kommerciel direktør: Hans-Christian Kock
Tryk: Sjællandske Medier A/S

Kristeligt Dagblad mener

Kirke med medlemsucces

Folkekirken står godt, men skal passe på kulturel glidebane

Danskernes brug af dåb, konfirmation og kirkelige vielser er gået lidt tilbage. Det viste Danmarks Statistiks årlige oversigt med nøgletal for folkekirken, der netop er offentliggjort. Også andelen af danskere, der er medlem af folkekirken, er vanen tro faldet en smule, så 74,3 procent af danskerne nu er del af landets store trossamfund.

Det er en høj andel i international sammenhæng. Alle nabokirker står i en sværere situation. Man må derfor huske på, at indvandringsfaktoren er forklaringen på den største del af tilbagegangen. Fraregner man indvandrere og efterkommere, er det et relativt lille antal udmeldelser, folkekirken har oplevet de seneste 10 år. Det betyder, at kirken har god fat i gammelandskerne. Og det er en præstation, man må glæde sig over.

Når folkekirken har så god fat i danskere, hænger det sammen med, at man har arbejdet hårdt for at bevare forholdet mellem kirke og folk. Det har skabt en kulturkristendom, hvor mennesker hører til. Det er blevet en kliché, at danskerne hører til en troskultur uden at tro. "Belonging without believing", kalder religionssociologer det. Og selvom udtrykket giver en vis mening, er det kun den halve sandhed. Danskerne er ikke bare med i folkekirken for at være del af et kulturfællesskab. Der er en grund til, at de ikke melder sig ud. Og den rækker videre end åndelig dovenskab.

Der er et forhold mellem kirke og folk, som er komplekst og mangefacetteret. Og det handler ikke udelukkende om at høre til i en kultur. Det handler også om tro. Ikke nødvendigvis tro som komplet tillid til Gud, men tro i maven. Tro som intuitiv forbindelse.

Salmedigteren Iben Krogsdal har gjort opmærksom på, at man ikke kan få svar på en blufærdig dansk syn på døden og efterlivet ved at ringe op fra et spørgeinstitut og give fire svarmuligheder. Man er i stedet nødt til gennem samtale langsomt at nærme sig de svære spørgsmål. De fleste danskere kan ikke sige Gud til en fremmed i tøget og se denne i øjnene samtidig. Tryggere er det for os at holde det religiøse på afstand med en vittighed eller en ironisk bemærkning.

Denne specielle troskultur er folkekirkens præster eksperter i at tale ind i. De har en fin fornemmelse for, hvornår man kan sige Gud uden at trække noget ned over hovedet på nogen. Den kontakt spiller sammen med et særligt sprog og en kultur, hvor fællesskab ikke blot må være religiøst fællesskab. Man kommer danskerne i møde og overtager en tone. Men risikoen ved den danske religionsform er, at man kan vænne sig til at snige sig uden om Gud og gøre kristendommen til et lidt for forsigtigt og diskret anliggende. Der ligger langt ind i kirken en fare for at overtage kulturens blufærdighed og oversættelse af kristendom til biograf-afnener, hygge og fortrængning af det egentligt religiøse. Her må man holde fast ved at tale klart og uden omsvøb om tro. Det forventer selv de blufærdige danskere, når de står over for en præst.

ANDERS ELLEBÆK MADSEN
KIRKEREDAKTØR

Sådan skriver du til avisen

Kronikker: højst 7500 ord inklusive mellemrum.
Kommentarer: højst 3500 ord inklusive mellemrum.
Læserbreve: højst 900 ord inklusive mellemrum.

Alle indlæg forsynes med navn, adresse og stilling. Medsend gerne portrætfoto. Indlæg, der sendes til Kristeligt Dagblad, må ikke sendes til andre aviser. Kronik- og debatredaktionen forbeholder sig ret til at redigere og forkorte i indlæg. Efter at et indlæg har været bragt i Kristeligt Dagblad, er det alene avisen, der har retten til at publicere det på sociale medier og andre steder på internettet. Alt stof, der bringes i avisen, arkiveres i elektroniske arkiver, herunder Infomedia, og publiceres på avisens egen hjemmeside [k.dk](#).
Kommentarer og læserbreve til: debat@k.dk. Kronikker til: kronik@k.dk eller send til: [# etisk set Nej, jorden går næppe under, men vi undergraver vores økosystemer](mailto:Kristeligt Dagblad, Vimmelskiftet 47, 1161 København K.</p>
</div>
<div data-bbox=)

AF MICKEY GJERRIS

DEN KLASSISKE situation med en brandmand på en stige, der redder en kat ned fra et træ, har fået en lidt uventet kollega. I Masai Mara-naturresevratet i Kenya har medarbejderne i den seneste tid flere gange været nødt til at redde løver ned fra træer. Løver, der klatter i træer, er ikke et ukendt fænomen, men i området oplever man det i stigende grad.

Adfærdnen skyldes store mængder nedbør de seneste måneder, der har fået vegetationen i området til at vokse sig langt højere end normalt. Det bryder løvernes byttedyr sig ikke om, da de så ikke kan opdage løverne, før det er for sent, og de er derfor begyndt at trække væk fra området, hvilket igen får løverne op i træerne for at kunne få øje på de dyr, der måtte være tilbage.

I desperation er løverne også begyndt at gå efter de lokales kvæg, hvilket udgør en stor trussel ikke mindst for de børn, der arbejder som hyrder.

NU KAN MAN IKKE TRÆKKE en direkte linje fra de generelle klimaforandringer og så enkeltfænomener som de ovenstående. Det er umuligt at pege på en enkelt vejrsmæssig begivenhed og råbe: "klimaforandringer... Jorden går under".

For vejret skifter, og ekstremer opstår. For slet ikke at tale om, at uanset hvor voldsomme konsekvenser klimaforandringerne får, så går jorden ikke under, som mange påpeger. Det eneste, der kommer til at ske, er, at vi undergraver de økosystemer, som bærer vores liv. Men jorden og livet fortsætter uanfægtet. Så det er da en trøst... angiveligt.

Men de mange voldsomme vejrphenomener i form af varmere vejr i Danmark og tørke og skovbrande i Amazonas og Australien peger alle sammen én vej. Vi er ved at varme planeten op – og konsekvenserne er ikke gode.

Det ved vi godt. Og vi ved også, at vi har usandsynligt travlt, hvis vi skal nå i mål med Paris-aftalens ambitioner om at holde temperaturstigningerne på 1,5-2 grader celsius frem mod år 2100. Som FN's klimapanel IPCC skrev i sin rapport

om global opvarmning i 2018, kræver det "hurtige, vidtrækkende og hidtil usete forandringer på alle samfundsområder".

ET AF DE SAMFUNDSOMRÅDER, som forskningen længe har peget på, er kødproduktion og forbrug. Vi skal til at spise proteiner fra planter i stedet for fra dyr. Men skal vi overlade det til markedet eller understøtte omstillinger? Indtil videre har der ingen politisk vilje været til at blande sig. Hvis forbrugerne selv vælger kødet fra, kan de gøre det, men det skal ikke understøttes politisk.

Men det skal kødproduktionen åbentbart. Gennem EU kan branchen søge et trecifret millionbeløb til reklamekampagner, der skal overbevise forbrugere om, at de skal spise mere kød. Borgerne betaler med andre ord penge til et erhverv, der undergraver den klimaindsats, som politikerne med alvorstunge miner står og hævder, at de er meget optaget af. Vi betaler ganske enkelt selv for at blive overbevist om, at det er en

Et erhverv, der kun kan overleve på grund af støtteordninger, får nu ekstra penge til at sælge sine klimaskadelige produkter.

god idé at undergrave vores børns fremtid.

Det er så grotesk en situation, at man enten kan vælge bare at trække på smilebåndet eller banke hovedet hårdt ned i bordet. Det er som at sende offentlige midler til producenterne af vhs-bånd i håbet om at opretholde en industri, som ingen har brug for – og som i modsætning til fortidens videobånd skader både mennesker, dyr, natur og klima.

Et erhverv, der kun kan overleve på grund af støtteordninger, får nu ekstra penge til at sælge sine klimaskadelige produkter. Imens sidder løverne fast i træerne. De må tænke, at det er sjældent at se en art, som opfinder motorsaven for endnu hurtigere at kunne sive den gren over, som den selv sidder på.

Etisk set skrives på skift af rektor for Designskolen Kolding **Lene Tanggaard**, bestyrelsesformand, iværksætter og adjungeret professor **Lars Kolind**, universitetslektor i biotek **Mickey Gjerris**, direktør i Cepos **Martin Agerup** og tidligere formand for Jordemoderforeningen **Lillian Bondo**.

Hvornår blev religion værre end Coca-Cola og for meget skærmtid, ovenikøbet i et land med en statsreligion? Og hvordan kan lukningen af lille Signes menighedsbørnehave komme til at blive opfattet som et presserende samfundsanliggende på Christiansborg?

ANNE SOFIE ALLARP, CAND.JUR., JOURNALIST OG FORFATTER, I BERLINGSKE

Hallo, vi er lige her. Hvorfor spørger folkekirken ikke de teologistuderende?

AF KRISTOFFER JOHANNES SCHMIDT-HANSEN

DEBATTE OM præstemangel har bløjet frem og tilbage i længere tid. Som teologistuderende har debatten været spændende at følge, men ofte har jeg tænkt: Hvorfor i alverden er der ingen, der spørger os teologistuderende, hvad vi synes?

Det er jo os, der i første omgang kan blive det, I efterlyser: fremtidens præster. I det hele taget er det forunderligt, at der ikke som det mest naturlige er en større grad af kontakt mellem de teologistuderende og folkekirken.

Der er mange årsager til manglen på ansøgere til præsteembede i dag, og der kræves ligeledes mange forskelligartede tiltag for at komme udfordringen til livs. Problemet er imidlertid ikke, som det ellers er blevet fremført, at interessen for at læse teologi er svækket i

disse år. Tallene for optag på de teologiske bacheloruuddannelser ligger stabilt, og det samme gør sig pt. gældende for optag på de teologiske kandidatuddannelser. Måske endda med en svagt stigende tendens.

DERIMOD ER DER ET FALDENDE antal færdiguddannede teologer, der vælger at lade sig indskrive på pastoralseminariet. Problemet er derfor i højere grad, at stadig færre teologistuderende vælger at blive præster. Derudover er der en stadig større gruppe af nye præster, som ikke fortsætter i præsteembedet i længere tid end et par år, før de finder andre karrieremuligheder. Der er altså ikke tale om, at universiteterne optager for få studerende, men at arbejdsgiveren – folkekirken – ikke evner at tiltrække nok kvalificerede ansøgere til præsteembederne. Det er alvorligt for folkekirken, hvis den fremover ønsker uddannede teologer rundt omkring på prædikestolene.

Det er uambitiøst at ønske sig en bre-

dere paragraf 2-løsning eller en ny akademikerbestemmelse og tro, at det løser problemet. For hvor mange flere kandidater vil en akademikerparagraf egentlig skabe? Og er der noget der taler for, at disse akademikere skulle være mere mobile end en cand.theol. med hensyn til at søge embederne i landdistrikterne?

Den gode nyhed er, at der er meget andet værktøj i værktøjskassen, der gælder. Det er sådan set bare med at trække i arbejdstøjet.

HVAD KUNNE FÅ FLERE teologistuderende til at sige: "Ja, selvfølgelig skal jeg være præst?" Efter min mening er svaret enkelt: Kontakt mellem studerende og folkekirke, og gerne så tidligt som muligt. Mine medstuderende og jeg skal lære folkekirken som arbejdsplads bedre at kende – det vil gøre os bedre rustede til præstegerningen. Det er mig en gåde, at jeg som teologistuderende kan læse teologi i seks år, uden at jeg på noget tidspunkt i nævneværdig grad er blevet mødt af fol-

Mine medstuderende og jeg skal lære folkekirken som arbejdsplads bedre at kende – det vil gøre os bedre rustede til præstegerningen.

kekirken – kun i det omfang jeg selv har opsøgt den. Hvis man ikke på forhånd kender til folkekirken, kan det dog være svært at vide, hvor man skal gå hen. Men hvorfor har de folkekirkelige aktører ikke for længst lagt sig alvorligt i selen for at skabe denne kontakt til os teologistuderende?

Begynd med at kontakte os i det teologiske fagråd. På alle studier er der fagråd, som består af og repræsenterer de studerende. I vores fagråd har vi mange idéer til øget kontakt og forslag til, hvordan folkekirken kan gøre sig attraktiv som arbejdsgiver. Vi har sågar nedsat en arbejdsgruppe, der arbejder specifikt med praktik, studiejobs og kontakt til arbejdsmarkedet.

Hermed er opfordringen givet videre – de teologistuderende ser frem til at høre fra folkekirkens aktører.

Kristoffer Johannes Schmidt-Hansen er teologistuderende og formand for Det Teologiske Fagråd ved Københavns Universitet.

Lægeforeningen: Patientklagesager er for lang tid i systemet

AF ANDREAS RUDKJØBING

DET TAGER MERE END ET ÅR – faktisk hele 16 måneder, for patienter får afgjort deres klagesager over læger og andre sundhedspersoner hos den aarhusbaserede Styrelsen for Patientklager. Det er helt urimeligt. Både for patienten, de pårørende og for de sundhedsprofessionelle, som der er klaget over.

I Lægeforeningen er vi meget optagne af, at vi skal lære af de fejl og misforståelser, som finder sted i sundhedsvæsenet. Vi ved også, at det betyder meget for mange af de patienter, som klager, at

deres erfaringer bliver brugt til at forbedre sundhedsvæsenet og undgå fejl. Derfor er det afgørende, at sagerne i Styrelsen for Patientklager behandles i et helt andet tempo end i dag, og at vi bruger afgørelserne til at blive bedre.

Samtidig er der den menneskelige dimension. Både patienter og sundhedsprofessionelle har et ønske om at få afgjort sagen inden for en rimelig tid. Pressen har berettet om patienter og pårørende, som ventet og ventet og ventet. Og i det seneste nummer af Ugeskrift for Læger beskriver en overlæge, som ventede i to år på at få afgjort en klagesag, en svær tid med frustration og skyld. Det var svært at tale om sagen, som også påvirkede hans familieliv.

Jeg ved fra mit arbejde både på sygehus og i almen praksis, at de kolleger, som oplever at få en klagesag, ofte tager det meget nært. Læger vil som alle andre mennesker gerne gøre deres arbejde så godt som muligt, og derfor er det alvorligt, hvis en patient beslutter sig for at klage over dem.

BAGGRUNDE FOR DE MEGET LANGE ventetider er ifølge Styrelsen for Patientklager, at der er kommet flere klagesager til, og at det tager tid at lære nye medarbejdere op efter styrelsens flytning fra København til Aarhus i 2018.

Det er vigtigt for mig at understrege, at det ikke er medarbejderne i styrelsen

Både patienter og sundhedsprofessionelle har et ønske om at få afgjort sagen inden for en rimelig tid.

– eller selve styrelsen for den sags skyld – som jeg kritiserer. Det var en politisk beslutning at flytte styrelsen, og dermed er det også hos politikerne, ansvaret for oprettningen ligger.

Derfor er det også positivt, at et politisk flertal i Folketinget kort før jul besluttede at tilføre styrelsen flere midler til at få ventetiden ned. Det er stor opgave, som vi fra lægeside vil holde skarpt øje med. Det kan ikke gå hurtigt nok at få nedbragt den alt for lange ventetid.

Andreas Rudkjøbing er formand for Lægeforeningen.

mediekommentar | Befrielsen på "Badehotellet"

AF SØRINE GOTTFREDSSEN

TV 2'S DRAMASERIE "Badehotellet" var oprindeligt et hadeobjekt blandt landets anmeldere. Beretningen om gæsterne på fru Andersens badehotel på vestkysten blev opfattet som en fjollet og gumpetung omgang med amatør-agtige skuespilpræstationer, men siden er "Badehotellet" blevet en kolossal succes med cirka 1,5 millioner seere hver mandag.

TV 2 har således skubbet DR væk fra den prestigefyldte tv-drama-trone, og personligt har jeg fra begyndelsen haft et svagt punkt for "Badehotellet", der med denne syvende sæson er nået frem til besættelsesstiden. Der er flere årsager, men mest af alt udgør serien en modsætning til mange af de DR-fortællinger,

der i de senere år har udviklet sig i en retning af en klaustrofobisk og til tider kynisk realisme.

MANGE FØLER SIG NOK EN KENDE overfodret med karakterer, der kvæles i storby, kriminalitet, ensomhed, pengejagt og engelske bandeord, og "Badehotellet" har skabt tiltænt lys og luft til en lettere udmattet seerskare. Tilmed længes mange efter at blive placeret i en mere kronologisk dansk historiefortælling, som vi kender det fra "Matador" og "Krøniken", tiden tørster efter sammenhæng, og "Badehotellet" føles som en befrielse efter en epoke med mørke dramaer, hvor skuespillerne med forpinte ansigter mumler deres replikker.

På hotellet oplever vi, at mange af vores skuespillere smukt mestrer en mere klassisk teateropræden, hvor de taler tydeligt og udadvendt, som stod de på

en scene og tager os med ind i et univers, der bliver sit hele eget fuldendte. Det er kunst i en mere traditionel forstand, og det er næsten, som om de medvirkende også selv mærker fryden ved at optræde som skuespillere på mere gammeldags maner.

Men tag ikke fejl. "Badehotellet" er samtidig i den grad forankret i nutiden, og faktisk tror jeg, at noget af det virkeligt effektive ved serien er, at den på smart vis kombinerer beskrivelsen af en mere hierarkisk og patriarkalsk tid med en understrøm af feminisme.

FOR DET ER KVINDERNE, der tegner butikken og udviser mest udvikling og fornuft. Fru Frigh, der i sin tid slap af med sin dominerende mand, er blevet forretningskvinde, Amanda har overtaget hotellet, den ynkeligt selvoptagede skuespiller Hr. Weyse er helt afhængig

'Badehotellet' har skabt tiltænt lys og luft til en lettere udmattet seerskare.

af sin forstandige kone, Grosserer Madsen kender hovedsageligt til begrebet moral, fordi hans kone forklarer det for ham, og senest er Fru Frighs datter blevet kæreste med en ung mand af det arbejdende folk, der er fyldt med komplekser over for hendes økonomiske og intellektuelle overlegenhed.

Helt i tråd med diskussionen i dag om kvinder, der savner mænd på deres eget uddannelsesmæssige niveau. De to forfattere, Stig Thorsboe og Hanna Lundblad, kombinerer snedigt det reaktionære med det progressive, og de anmeldere, der i sin tid opfattede "Badehotellet" som fjollet og amatør-agtig, tog fejl. Den er bade gennemtænkt og professionel, og den beskriver ikke blot danmarkshistorie, men også tv-drama-historie. I begge hen-seender nummer den en befrielse.

Sørine Gottfredsen er sognepræst og debattør.